

ARVIOINTIKERTOMUS

2017

PYHÄJÄRVI

Pyhäjärven kaupungin tarkastuslautakunta 18.5.2018

SISÄLLYSLUETTELO

1	PUHEENJOHTAJAN KATSAUS	3
2	TARKASTUSLAUTAKUNTA.....	4
	2.1 Tarkastuslautakunnan tehtävät, toiminnan tarkoitus ja tavoite.....	4
	2.2 Tarkastuslautakunnan kokoonpano.....	4
	2.3 Tarkastuslautakunnan toiminta	5
3.	EDELLISEN ARVIOINTIKERTOMUKSEN POHJALTA TEHTYJEN TOIMENPITEIDEN ARVIOINTI.....	6
	4.1 Hallintotoimi	6
	4.2 Alueelliset maaseutupalvelut.....	7
	4.3 Sivistystoimi	9
	4.4 Tekninen toimi.....	11
	4.5 Arvio investointien toteutumisesta.....	11
	4.6 Arvio kuntakonsernin ja tytäryhtiöiden toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden saavuttamisesta.....	12
	4.7. Talouden tasapainottamistoimenpiteiden arviointi	13
5.	SISÄINEN VALVONTA JA RISKIEN HALLINTA	17
6.	KESKEISIMMÄT HAVAINNOT JA KEHITTÄMISSUOSITUKSET	18
7.	TARKASTUSLAUTAKUNNAN ESITYS KAUPUNGINVALTUUSTOLLE	19

1 PUHEENJOHTAJAN KATSAUS

Suomi täytti 100 vuotta vuonna 2017 ja se näkyi myös Pyhäjärvellä erilaisina juhlallisuuksina mm.:

Kansallisen Veteraanipäivän juhla 27.4.2017

Pyhäjärven Kihupäivät 2017 (7.-9.7.). Valtioneuvoston kanslia liitti hankkeen Suomen itsenäisyyden satavuotisjuhlavuoden ohjelmaan.

Loistava Pohjois-Pohjanmaa Valotaidekiertue –tapahtuma 15.11.2017

Suomen syntymäpäiväviikon 30.11.-6.12.2017 tapahtumat Pyhäjärvellä

Oli kuntavaalit ja saimme paljon uusia kasvoja valtuustoon, myös allekirjoittaneen. Ensimmäinen vuosi luottamustehtävissä alkaa olla takana ja olen saanut nähdä miten Pyhäjärven kaupunki toimii käytännössä.

Pyhäjärven kaupungin tuloksessa ennakoitu alijäämä oli arvioitua pienempi sekä verotulot kasvoivat arvioitua enemmän.

Pyhäjärvellä on menossa mielenkiintoiset ajat, kun etsimme jatkokäyttöä kaivokselle ja seuraamme sen toteutumista. Pyhäjärven kaupungin on myös kehitettävä elinkeinotoimintaa laajemmin kuin koskaan aiemmin, mikäli haluamme säilyttää taloudelliset perusteet itsenäiselle kaupungille myös tulevana vuosina.

Pyhäjärven kehityksessä puhaltavat uudet tuulet kun saimme uuden toimitusjohtajan Pyhäjärvelle viemään elinkeinoelämää eteenpäin.

Konkreettisia sekä realistisia elinkeinohankkeita on lisättävä laajemmalla sektorilla myös yli kuntarajojen.

Väestökehityksen suunta Pyhäjärvellä on huolestuttava, mikä on tiedostettu kaupunkistrategiassa.

Pyhäjärven monipuoliset ja vetovoimaiset vapaa-ajan harrastemahdollisuudet palvelevat kaikkia kuntalaisia lisäten hyvinvointia ja terveyttä.

Mielestäni on tärkeää, että syrjäytymistä estävää toimintaa jatketaan määrätietoisesti ja huolehditaan resurssien riittävydestä.

Mahdollinen sote- ja maakuntauudistus tuo mukanaan muutoksia, joita ei vielä tiedetä.

Kiitän tarkastuslautakunnan jäseniä, varajäseniä ja tarkastuslautakunnan sihteeriä sekä kokouksiimme osallistuneita rakentavasta ja reilusta yhteistyöstä arviointivuoden aikana.

Juhani Pyhtilä
tarkastuslautakunnan
puheenjohtaja

2 TARKASTUSLAUTAKUNTA

2.1 Tarkastuslautakunnan tehtävät, toiminnan tarkoitus ja tavoite

Kuntalain 121 §:n mukaan tarkastuslautakunnan tehtävänä on

- 1) valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat;
- 2) arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla;
- 3) arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää;
- 4) huolehtia kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta;
- 5) valvoa 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi;
- 6) valmistella kunnanhallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi.

Tarkastuslautakunnan tavoitteena on kuntalaissa mainittujen tehtävien lisäksi mahdollisten kehittämisideoiden esittäminen. Arvioinnilla on tarkoitus tuottaa hyödyllistä ja käytännöllistä tietoa päätöksenteon tueksi tarkastelemalla aikaansaatuja tuloksia kuin toiminnan tarkoituksenmukaisuutta. Tarkastuslautakunta valmistelee tilintarkastajan valintaa koskevan esityksen valtuustolle.

2.2 Tarkastuslautakunnan kokoonpano

1.1.- 31.5.2017

Varsinainen jäsen	Varajäsen
Asko Torssonen, puheenjohtaja	Raija Miettinen
Kalevi Lehtomäki, varapuheenjohtaja	Seppo Laurikkala
Pirjo Lammassaari	Maritta Lappalainen
Rainer Kyyrönen	Pirjo Meuronen
Mykkänen Teija	Voitto Våg

Taulukko 1. Tarkastuslautakunnan kokoonpano 1.1.-31.5.2017

1.6.-31.12.2017

Varsinainen jäsen	Varajäsen
Juhani Pyhtilä, puheenjohtaja	Kalevi Lehtomäki
Satu Väisänen, varapuheenjohtaja	Satu Kivelä
Aimo Karvonen	Martti Savolainen
Taimi Piippo	Atte Héllen
Tuomo Haapapuro	Irja Lehtinen

Taulukko 2. Tarkastuslautakunnan kokoonpano 1.6.-31.12.2017

2.3 Tarkastuslautakunnan toiminta

Tarkastuslautakunta 2013-2016 kokoontui vuoden 2017 aikana 9 kertaa ja tarkastuslautakunta 2017-2021 3 kertaa. Lautakunnassa päätöksenteko tapahtui puheenjohtajan selostuksen pohjalta ja lautakunnan sihteerinä toimi hallintosihteeri Kirsti Kinnunen ajalla 1-29.1. ja 1.6.-31.12.2017 ja tarkastuslautakunnan jäsen Pirjo Lammasaari ajalla 22.2.-31.5.2017. Tilintarkastaja oli kokouksissa läsnä sopimuksen mukaisesti.

Arvioinnin painopistealueena vuonna 2017 oli hallintotoimi.

Tarkastuslautakunnan arviointi perustuu kaupunginhallituksen vuoden 2017 tilinpäätös- ja toimintakertomustietoihin, osavuositarkastustietoihin sekä toimielinten päätöspöytäkirjoihin. Arviointityötä varten tarkastuslautakunta haastatteli viranhaltijoita, työntekijöitä ja luottamushenkilöitä.

Pvm	Henkilö	Aihe
28.11.2017	Projektityöntekijä Katariina Riihinen	Sumu –hanke (suuntana muutos)
28.11.2017	Työllisyyskoordinaattori/Yksilövalmentaja Raija Hirvanen	Työllisyyskoordinaattoritoiminta
28.11.2017	Projektijohtaja Veli-Tapio Manninen	Pyhäjärven Bioenergy- hanke
28.2.2018	Yksilöohjaaja Virve Toivanen	TyöntaloNAMON toiminta
28.2.2018	Yksilöohjaaja Dennis Tammela	TyöntaloNAMON toiminta
28.2.2018	Työnohjaaja Tapio Rauno	TyöntaloNAMON toiminta
28.2.2018	Työllisyyskoordinaattori/Yksilövalmentaja Raija Hirvanen	TyöntaloNAMON toiminta
19.3.2018	Toimitusjohtaja Risto Alaheikka	Pyhäjärven Kehitys Oy:n toiminta
19.3.2018	Toimitusjohtaja Hanne Nivala	PyhäNet Oy:n toiminta
19.3.2018	Toimitusjohtaja Matti Aulakoski	Pyhäjärven Energia ja Vesi Oy:n toiminta
3.4.2018	Kaupunginhallituksen puheenjohtaja Asko Kauranen	Tilinpäätös ja toimintakertomus 2017
3.4.2018	Vt. kaupunginjohtaja Henrik Kiviniemi	Vuoden 2017 tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen esittely tarkastuslautakunnalle
3.4.2018	Kaupunginkamreeri Sari Nissilä	
3.4.2018	Hallintojohtaja Hannu Haapala	
3.4.2018	Maaseutujohtaja Pasi Liikanen	
3.4.2018	Sivistysjohtaja Jukka Lehtosaari	
3.4.2018	Tekninen johtaja Sami Laukkanen	
16.4.2018	Kaupunginvaltuuston puheenjohtaja Jukka Tikanmäki	Vuoden 2017 kaupungin toiminta ja talous puheenjohtajien näkökulmasta.
16.4.2018	Kaupunginhallituksen I varapuheenjohtaja Jouni Jussinniemi	
16.4.2018	Kaupunginhallituksen II varapuheenjohtaja Mirja Hynninen	
17.4.2018	Toimitusjohtaja Sari Ahola	Kiinteistö Oy Rillankiven toiminta

Taulukko 3. Haastattelut

3. EDELLISEN ARVIOINTIKERTOMUKSEN POHJALTA TEHTYJEN TOIMENPITEIDEN ARVIOINTI

Tarkastuslautakunta käsitteli vuoden 2016 arviointikertomuksen huomioihin saadut vastaukset, joihin lautakunnalla ei ollut huomauttamista.

4. ARVIO ASETETTUJEN TOIMINNALLISTEN JA TALOUDELLISTEN TAVOITTEIDEN SAAVUTTAMISESTA

4.1 Hallintotoimi

Tavoitteiden toteutuminen

Toteutui	Toteutui osittain	Ei toteutunut	Yhteensä
2	5	1	8

Tavoite / Toimenpide	Tarkastuslautakunnan arvio
1. Vakaa kaupunkitalous	Tiukkaa taloudenhoitoa pitää jatkaa. Suhteellinen velkaantuneisuus ei toteutunut. Tuloveroprosenttitavoite ei toteutunut. Ppky Selänteen kanssa on käyty neuvotteluja sotepalvelujen uudelleen järjestämisestä.
2. Ihmislähtöiset, laadukkaat, ja kustannustehokkaat palvelut	Väkiluvun vähenemisen pysäyttäminen ei toteutunut. Hoidonporrastus ei toteudu erityisesti kotiin annettavissa palveluissa.
3. Kannustava, monipuolinen ja verkostoitunut elinkeinopolitiikka	Lääkärien rekrytointi ei toteutunut. Huomion kiinnittäminen hoitohenkilökunnan riittävyteen kaupungissa.
4. Alueellisen yhteistyön hyödyntävä palvelutuotanto	Entisen ammattikoulun tiloihin ammatillisen koulutuksen järjestäminen yritysten tarpeita kuunnellen.
5. Viihtyisä ympäristö ja myönteinen kunta-kuva	Geopark-verkostoon liittymisen esiselvitys on siirtynyt vuodelle 2018.
6. Innostava henkilöstöpolitiikka	Koulutuspäivien määrä on vähentynyt. Sairauspoissaolopäivien määrä lisääntyi. Määräaikaisten työsuhteiden määrä ei vähentynyt. Lääkäreiden rekrytointi ei toteutunut. Mihin työhyvinvointikyselyn tuloksia verrataan?
7. Monipuolinen maankäyttö	Tavoite toteutui.
8. Kansainvälistyminen	Tavoite toteutui.

Taulukko 4. Tavoitteiden toteutuminen

Peruspalvelukuntayhtymä Selänne

Ppky Selänteen erityistilintarkastus suoritettiin yhtymähallituksen päätöksillä (27.10.2016 § 136, 24.11.2016 § 160).

Kaupunginvaltuusto päätti Ppky Selänneestä eroamisesta (28.8.2017 § 88) vuoden 2019 alusta.

Toimintakulut Ppky Selänne / Pyhäjärven palvelut

Vuodet 2015-2016 ei sisällä kunnallisen työmarkkinatuen osuuden ja perustoimeentulotuen tuloja / menoja.

Tilinpäätös	2014	2015	2016	2017
Pyhäjärvi	23.864.935	24.327.496	24.999.679	25.147.858

Taulukko 5. Tilinpäätös 2014-2017

Uuden sairaalan vuokrakustannukset olivat noin 600.000 € enemmän edellisvuoteen verrattuna.

Toimintakate Ppky Selänne / Pyhäjärven palvelut

Sisältää vuonna 2015-2016 perustoimeentulotuen tulot/menot. Vuonna 2016 perustoimeentulotuen nettomenot, Pyhäjärvi 145.218 €.

Vuosi	TP 2015	TP 2016	TA 2017	LTA 2017	TA 2017	TP 2017	Muutos 2016-2017 €
Pyhäjärven palvelut	25.564.725	24.548.309	23.362.530	1.707.700	25.070.230	24.589.782	-41.472

Taulukko 6. Toimintakate Ppky Selänne / Pyhäjärven palvelut

4.2 Alueelliset maaseutupalvelut

Maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alueen tehtävänä on suorittaa erityislainsäädännöllä kunnan tehtäväksi määrätyt maaseutuelinkeinoviranomaistehtävät sekä lisäksi toteuttaa vapaaehtoista maaseutuelinkeinojen kehittämistyötä resurssien asettamissa rajoissa.

Tukia hakevien tilojen määrä laski edellisvuoteen verrattuna. Kehittämisrahaa maksettiin 58 aktiivitalle.

Aktiivitalat	2016	2017
Aktiivitalat Pyhäjärvi	134	132
Aktiivitalat Haapajärvi	178	171
Aktiivitalat Reisjärvi	125	125
Yhteensä	437	428

Taulukko 7. Aktiivitalat

Lypsykarjatilat	2016	2017
Pyhäjärvi	37	37
Haapajärvi	62	58
Reisjärvi	61	60

Taulukko 8. Lypsykarjatilat

Pyhäjärvellä on suhteellisen vähän lypsykarjatiloina käytettävissä olevaan peltopinta-alaan ja naapurikuntiin verrattuna.

Maitoa litraa /	Ha	2016	2017
Pyhäjärvi	6652	1505	1497
Haapajärvi	9355	2167	2190
Reisjärvi	7671	3001	3020

Taulukko 9. Maitoa litraa / Ha

Tuotanto litraa / tila	2016	2017
Pyhäjärvi	278.114	286.443
Haapajärvi	326.973	345.284
Reisjärvi	377.420	384.191

Taulukko 10. Tuotanto litraa / tila

Sukupolvenvaihdokset	2016	2017
Pyhäjärvi	-	-
Haapajärvi	4	3
Reisjärvi	2	3

Taulukko 11. Sukupolvenvaihdokset

Tarkastuslautakunta:

Bioenergia –hankkeelle olisi tilausta Pyhäjärven alueen tuotantorakenteen huomioiden.

Kuva 1. Lasten maatalousnäyttely 2.9.2017. Pyhäjärven Sanomat

4.3 Sivistystoimi

Kuva 2. Keskuskoulun piha-alue / Lähiliikuntapaikka

Tavoitteiden toteutuminen

Toteutui	Toteutui osittain	Ei toteutunut	Yhteensä
9		11	20

Sivistystoimen tavoitteiden toteutuminen ilmenee tilinpäätös ja toimintakertomus 2017 -kirjan sivuilta 107-110.

Lapsiasiainneuvoston sijaan toimii Lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelma (LAPE).

Sivistystoimi on suoriutunut vastuualueidensa toimintojen ja palveluiden tuottamisesta tavoitteiden mukaisesti taloudellisten resurssien puitteissa. Pyhäjärven kaupungilla on tarjota erittäin monipuoliset liikunta- ja kulttuuripalvelut, joilla edistetään kuntalaisten hyvinvointia. Nuorisotoimi on aktiivisesti kehittänyt eri yhteistyötahojen kanssa nuorille tasapuolisia lähtökohtia vapaa-ajan toimintaan.

Tunnusluku/mittari	TP 2013	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP 2017
Oppilasmäärä ka. kalenterivuosi	558	533,50	513	528,50	536
Nettomenot €/oppilas	9 852,97	11 160,71	11 746,66	11 056,27	10 713,28

Taulukko 12. Oppilasmäärä ka. kalenterivuosi

Pyhäjärvi / Lukuvuosi	2013-14	2014-15	2015-16	2016-17	2017-18
1 lk. oppilasmäärä 20.9.	67	45	54	65	56

Taulukko 13. Pyhäjärvi / Lukuvuosi / 1 lk. oppilasmäärä 20.9.

Opetusryhmien keskikoko	Pyhäjärvi	Haapajärvi	Kärsämäki	Nivala
1 -6 lk	13,6	18,4	17,1	17,0

Taulukko 14. Opetusryhmien keskikoko. Pohjois-Suomen aluehallintovirasto

Tarkastuslautakunta:

Kansalaisopiston ja kirjaston toimintaa pidetään tärkeänä.

4.4 Tekninen toimi

Tavoitteiden toteutuminen

Toteutui	Toteutui osittain	Ei toteutunut	Yhteensä
6	1		7

1. Vakaa kaupunkitalous	Taloudelliset tavoitteet sekä talouden tasapainottamisen tavoitteet saavutettiin.
2. Ihmislähtöiset, laadukkaat, ja kustannustehokkaat palvelut	Liikuntapaikkarakentaminen on edistänyt kaupunkilaisten hyvinvointia yhtenä ihmislähtöisenä palveluna.
3. Kannustava, monipuolinen ja verkostoitunut elinkeinopolitiikka	Tekninen toimi toiminnallaan edistää elinkeinopolitiikan toteutumista.
4. Alueellisen yhteistyön hyödyntävä palvelutuotanto	Yhteistyö kuntakonsernissa ja kuntien välillä on toteutunut. Lähituotteiden käyttöä on lisätty ruokapalveluissa saatavuuden puitteissa.
5. Viihtyisä ympäristö ja myönteinen kuntakuva	Vesistöjen kunnostusta on toteutettu mikä lisää myönteistä kuntakuva. Kevyen liikenteen väyliä on lisätty kaavateiden peruskorjauksen yhteydessä. Kotisivujen uusimisella on vaikutettu näkyvyyden lisäämiseen.
6. Innostava henkilöstöpolitiikka	Henkilöstön työhyvinvointiin on panostettu kouluttamalla ja työergonomiaa parantamalla.
7. Monipuolinen maankäyttö	Maankäytön yleissuunnittelua on toteutettu ja kaavoitettuja hankkeita on käynnistetty joka mahdollistaa monipuolisen maankäytön.

Taulukko 15. Tavoitteiden toteutuminen

Tekninen toimi on suoritunut strategisista tavoitteistaan hyvin. Työpajatoiminta on tärkeää aktivoimaan nuoria tulevaisuudensuunnitelmien rakentamisessa.

Tarkastuslautakunta:

Ulkoisten ateriämaksujen tuottojen budjetointiin kiinnitettävä edelleen huomiota.

4.5 Arvio investointien toteutumisesta

Pääosin investoinnit toteutuivat suunnitellusti.

Suurimpina investointeina Keskuskoulun piha-alue, minne valmistui mm. uusi lähiliikuntapaikka sekä sairaalan piha-alueen uudelleen rakentaminen.

Investoinnit yhteensä

	Kokonaiskust.	TA 2017	TA + muut. 2017	TP 2017
Investoinnit yhteensä				
Käyttöomaisuusinvestoinnit	-4 579 650	-2 644 700	-3 225 868	-3 600 573,72
Rahoitusosuudet investointeihin	374 884	216 814	38 741	79 069,48
Käyttöomaisuuden myyntitulot	90 000	30 000	30 000	40 277,02
Investoinnit yhteensä	-4 114 766	-2 397 886	3 157 127	-3 481 227,22

Taulukko 16. Investoinnit yhteensä

Tarkastuslautakunta:

Kaupunkilaisia huolestuttaa yleisten teiden heikko kunto.

4.6 Arvio kuntakonsernin ja tytäryhtiöiden toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden saavuttamisesta

Kuntalain 6 §:n mukaan yhteisö, jossa kunnalla on kirjanpitolain (1336/1997) 1 luvun 5 §:ssä tarkoitettu määräysvalta, on kunnan tytäryhteisö. Kunta tytäryhteisöineen muodostaa kuntakonsernin.

Kiinteistö Oy Rillankivi

Kiinteistö Oy Rillankiven toiminnalliset tavoitteet toteutuivat pääosin. Rillankivi on aloittanut 6-kerroksisen asuin-/liikekerrostalon rakentamisen arviointivuonna.

Tarkastuslautakunta:

Huomioi, että kiinteistömässän siirto 1.1.2018 Pyhäjärven Kehitys Oy:ltä Kiinteistö Oy Rillankivelle toteutettiin osittaisjakautumisen kautta (khal 31.7.2017 § 266).

PyhäNet Oy

PyhäNet Oy:n toiminnalliset tavoitteet toteutuivat. Haasteena on strategian uudistaminen ja liiketoiminnan kasvun edellytysten kehittäminen.

Pyhäsalmen Lentokenttä Oy

Kaupunki tukee Pyhäsalmen Lentokenttä Oy:tä avustuksella. Kentän toimintaa ei ole saatu taloudellisesti kasvamaan eikä aluetta kehittymään. Kentän osalta maankäytön kehittämiseksi on laadittu AirPark –suunnitelma.

Tarkastuslautakunta:

Kentän jatkotoimien osalta tulee saada valtuuston päätös lentokentän tarpeellisuudesta ja toimenpiteistä.

Pyhäsalmen Kvanttikiinteistöt Oy

Yhtiön toimintana on rakennuttaa, hallita ja vuokrata Pyhäsalmen kaivoksessa sijaitsevia uusiokäytön soveltuvia tuotanto- ja toimitiloja tieteelliseen ja tuotannolliseen tarkoitukseen. Ohjelmajohtajaksi valittiin Sakari Nokelainen (kh 30.5.2017 § 188).

Tarkastuslautakunta:

Uusiokäyttöä edistettiin monen pienemmän hankekokonaisuuden kautta. Pyhäsalmen Kvanttikiinteistöt Oy:n aputoiminimi on Pyhäjärven Callio.

Yhtiön toimialana on vesi- ja viemärlaitostoiminta sekä kaukolämmön tuotanto ja jakelu. Pyhäjärven Energia ja Vesi Oy:n toiminnalliset tavoitteet ja taloudelliset tavoitteet toteutuivat jopa suunniteltua paremmin tunnuslukujen mukaan.

Kiinteistö Oy Pyhäsalmen Liiketalo

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuivat suunnitellusti.

Asunto Oy Pyhäjärven Toripiha

Yhtiön toimialana on vuokraoikeuden nojalla hallita Pyhäjärvellä sijaitsevia määräaloja kolmesta eri tilasta sekä niille rakennettavia rakennuksia. Pyhäjärven kaupunki ja konserniyhtiöt omistavat asuntoyhtiöstä yhteensä 53,70 %.

Pyhäjärven Kehitys Oy

Toiminnalliset tavoitteet toteutuivat pääosin.

Taloudelliset tavoitteet eivät toteutuneet suunnitellusti.

Tarkastuslautakunta: Huomiot konserniyhteisöille

Talousarviossa on asetettava selkeät arvioitavat tavoitteet ja tilinpäätöksestä tulee ilmetä niiden toteutuminen.

4.7. Talouden tasapainottamistoimenpiteiden arviointi

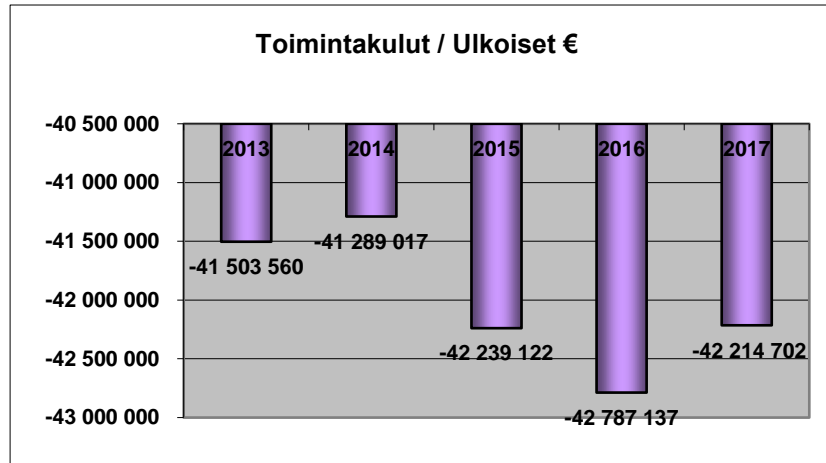
Tarkastuslautakunta toteaa lausuntonaan, että Pyhäjärven kaupungin tilinpäätöksen mukaan taseessa ei ole kattamatonta alijäämää tilikaudelta 1.1.-31.12.2017. Tunnuslukuista ainoastaan kaupunkikonsernin suhteellinen velkaantuminen ylittää sallitun raja-arvon.

Kaupungin talouden tasapainottamisohjelma on käynnissä. Kaupunginhallitus asetti 29.5.2015 § 234 (13.2.2017 2017 § 59 toimikunnan asettaminen kumotun päätöksen jälkeen uudelleen) 31.5.2017 päättyväksi toimikaudeksi. Kaupunginhallitus 14.8.2017 § 288 asetti taloustoimikunnan 31.5.2019 päättyväksi toimikaudeksi. Tehtävänä on taloudenpidon suunnittelu osana rakennemuutoksen valmiussuunnitelmaa.

Talouden toteutuminen

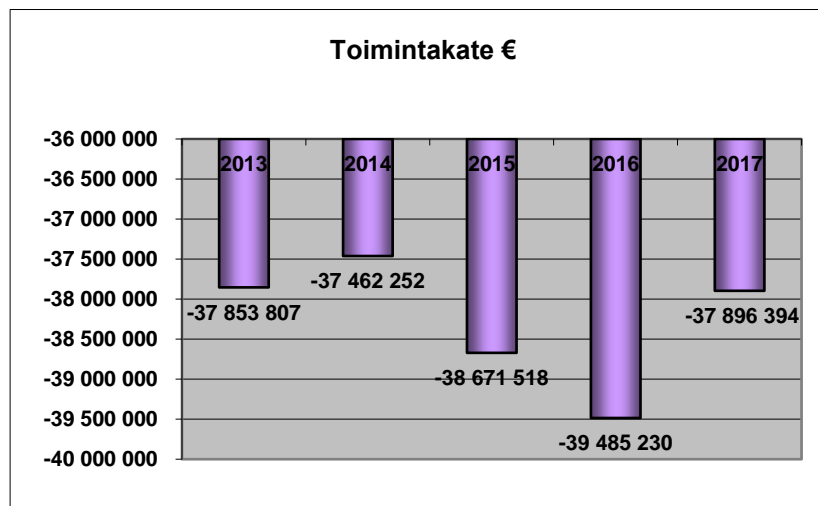
Verotuloja kertyi talousarvioon verrattuna 3,1 % enemmän (654.460 €). Verotuloja kertyi 2,73 % (574.169 €) enemmän edellisvuoteen verrattuna.

Valtionosuudet nousivat talousarvioon verrattuna 0,4 % (61.413 €). Valtionosuudet nousivat 3,56 % (541.961 €) edelliseen vuoteen verrattuna.

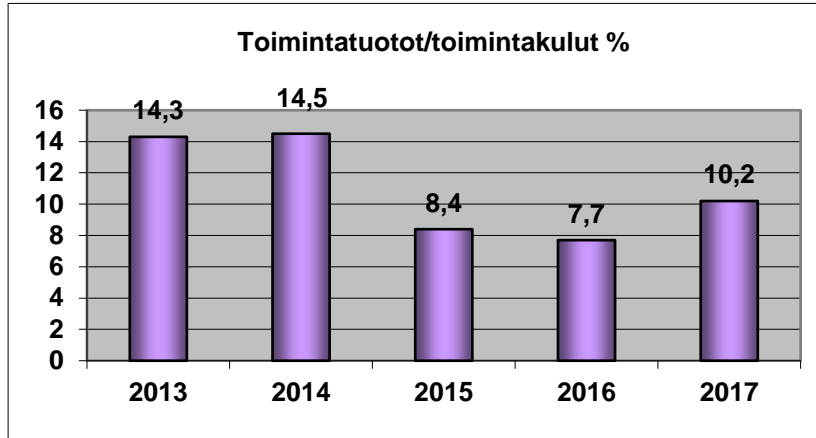
Kuvio 1. Toimintakulut / Ulkoiset € (Ei sisällä kaukolämpölaitoksen, vesi- ja viemärlaitoksen toimintaa)

Talousarvioon verrattuna ulkoiset toimintakulut toteutuivat talousarvioon verrattuna 96,3 % (-1.621.345 €). Kaupungin toimintakulut laskivat 1,34 % (572.435 €) edellisvuoteen verrattuna. Ulkoiset toimintakulut olivat 42.214.702 € sisältäen 25.147.868 € Selänteen Pyhäjärven hallinnon ja palvelulinjojen maksuosuutta.

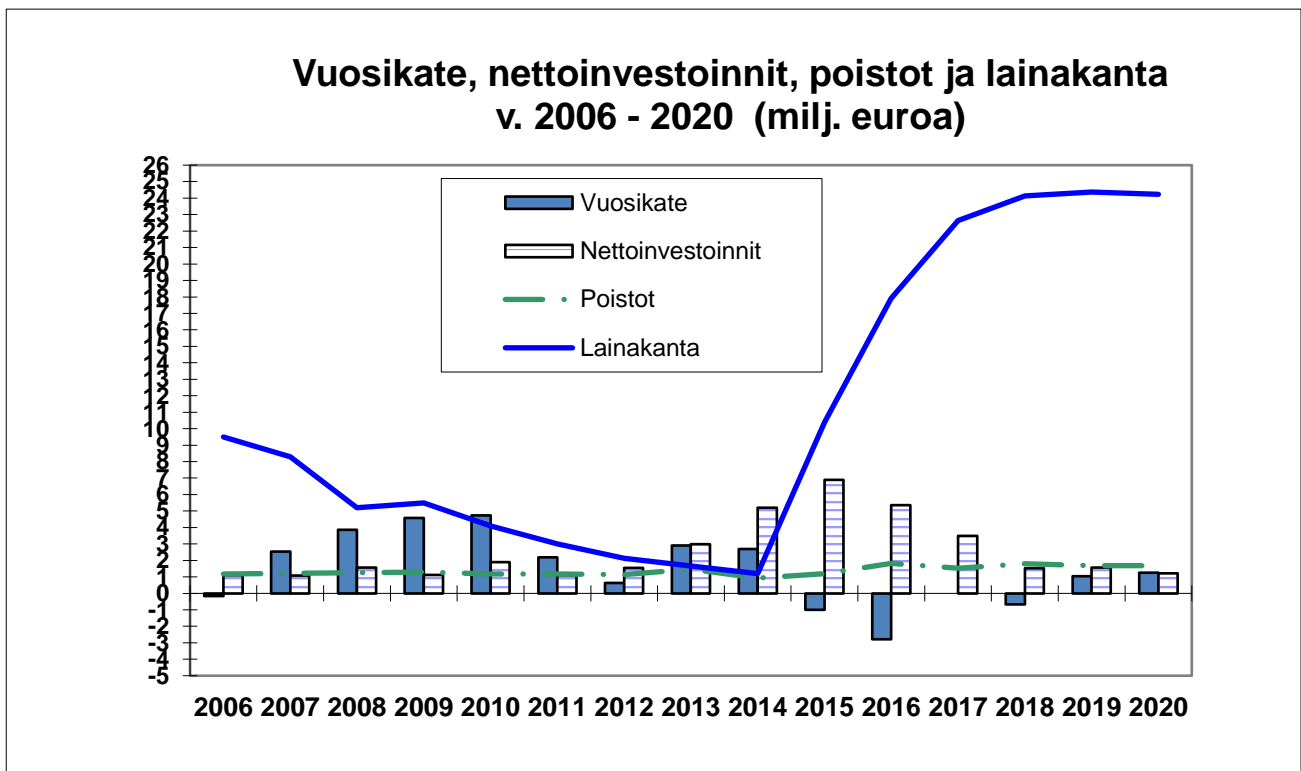
Kuvio 2. Toimintakate € (Ei sisällä kaukolämpölaitoksen, vesi- ja viemärlaitoksen toimintaa)

Toimintakate talousarvioon verrattuna oli 4,1 % (1.609.074 €) arvioitua pienempi. Toimintakate laski 4,02 % (1.588.836 €) edellisvuodesta.

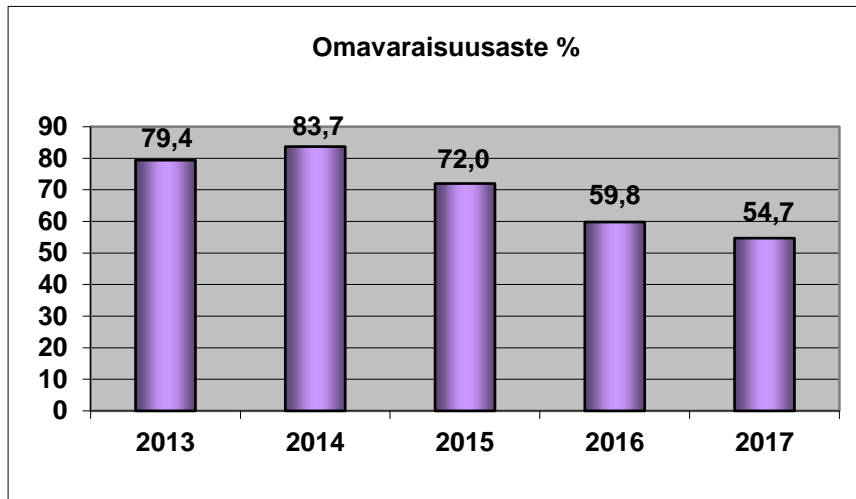

Kuvio 3. Toimintatuotot/toimintakulut %

Toimintakuluista katettiin 10,2 % toiminnasta saaduilla tuloilla. Toimintatuotot/toimintakulut tavoitteeksi asetettu 9,9 % (TA+LTA) saavutettiin.

Kuvio 4. Vuosikate, nettoinvestoinnit, poistot ja lainakanta 2006-2017 M€

Kuvio 5. Omavaraisuusaste %

Omavaraisuusaste oli 54,7 %, joka jäi alle hyvänä pidetyn 70 %. Kaupungin omavaraisuusaste laski vuoden 2016 tasosta 5,1 %.

Kaupungin omavaraisuusaste % / Seutukuntavertailu

Vuosi	Pyhäjärvi	Haapajärvi	Kärsämäki	Reisjärvi	Nivala
2014	83,7	39,4	41,4	36,2	41,5
2015	72,0	42,4	40,7	35,6	42,4
2016	59,8	37,0	43,0	26,4	42,6
2017	54,7	39,1	45,5	23,5	43,5

Taulukko 17. Omavaraisuusaste % / Seutukuntavertailu

Kuntavertailussa Pyhäjärven kaupungin omavaraisuusaste on edelleen huomattavasti parempi kuin Nivala-Haapajärven seutukunnan kuntien keskitaso.

Kaupunkikonsernin lainamäärä nousi edellisvuodesta 5.956 M€ ollen vuoden lopussa 38.159 M€ / 7.149 €/as.

Kaupungin lainakanta nousi vuoden 2017 aikana 4.718 M€. Vuoden lopussa lainamäärä oli 22.631 M€ (2016/17.913 M€), 4.240 €/as (3.287 €/as. vuonna 2016).

Maksuvalmius

Vuosi	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Kassapäivät	67	68	45	55	61	73

Taulukko 18. Kassapäivät 2012-2017

Kassapäivien lukumäärä kertoo, kuinka moneksi päiväksi kassassa on rahaa maksuihin. Riittävä maksuvalmius on 14 kassapäivää. Kaupungin maksuvalmius vuonna 2017 oli hyvä.

5. SISÄINEN VALVONTA JA RISKIEN HALLINTA

Pyhjärven kaupungin ja kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet ovat olleet voimassa 1.1.2015 alkaen.

Tarkastuslautakunta suosittelee päivittämään sisäisen valvonnan ohjeen ja lisäämään siihen riskienhallinnan ohjeen. Tarkastuslautakunta suosittelee päivittämään myös muut ohjeet, jotka eivät ole ajan tasalla.

6. KESKEISIMMÄT HAVAINNOT JA KEHITTÄMISSUOSITUKSET

Tarkastuslautakunta:

TyöntaloNamon työntekijävajaus vaikuttaa vanhusväestön palveluihin. Kuntouttavaan työtoimintaan tulisi resursoida riittävästi vakinaista henkilökuntaa.

Tarkastuslautakunta tiedustelee onko Pyhäjärven Kehitys Oy:llä riittävästi resursseja suhteessa haasteisiin nähden.

Risteysalueen kehittämissuunnitelmaa tulee vuosittain päivittää.

Risteysaluetta tulisi markkinoida aktiivisemmin ja erilaisin keinoin. Kaupunki keskustan palvelutarjontaa tulisi tuoda paremmin esille myös risteysalueella.

Tarkastuslautakunta näkee vapaa-ajan harrastusmahdollisuuksien monipuolisuuden hyvinvointina, jota kannattaa käyttää kaupungin positiivisessa markkinoinnissa entistä enemmän.

Täydenkuun -tanssit yhtenä kesätapahtumista tuo Pyhäjärvelle valtakunnallista ja kansainvälistä näkyvyyttä.

Kaupungin henkilöstölle suunnattu työhyvinvointikysely tulisi toteuttaa määräjain.

Jos tyytyväisyys on asetettu tavoitteeksi, toteutumisen arviointi asiakastyytyväisyyskyselyillä.

Kaupunkistrategian tavoitteiden toteutumisen arvioinnin esittämistapa tulisi olla kaikilla toimialueilla yhtenevä selkeyttäen tarkastuslautakunnan arviointityötä.

Kuntalaisille tulee tiedottaa enemmän (kuntalaki § 29) ja kuulemisia järjestää asukkaita koskevissa asioissa.

7. TARKASTUSLAUTAKUNNAN ESITYS KAUPUNGINVALTUUSTOLLE

Tarkastuslautakunta jättää arviointikertomuksen vuodelta 2017 valtuuston käsiteltäväksi. Tarkastuslautakunta esittää, että valtuusto pyytää arviointikertomuksessa julkituoduista havainnoista ja suosituksista vastaukset kaupunginhallitukselta syyskuun loppuun 2018 mennessä. Kaupunginhallituksen käsittelyn jälkeen vastaukset tulee toimittaa tiedoksi kaupunginvaltuustolle ja tarkastuslautakunnalle. Vastauksista tulee selvittää, mihin toimiin on ryhdytty.

Pyhäjärven kaupungin tarkastuslautakunta 18.5.2018 § 94

Juhani Pyhtilä
puheenjohtaja

Satu Väisänen
varapuheenjohtaja

Aimo Karvonen
jäsen

Taimi Piippo
jäsen

Tuomo Haapapuro
jäsen